

Speleološka ekspedicija „Srednji Velebit 2019“

Pogled na kamp | Foto: Ivor Perковиć

Damir Janton

Speleološki klub Ozren Lukić

Uvod

Članovi Speleološkog kluba Ozren Lukić (SKOL) i petu godinu u nizu organizirali su ekspediciju na srednjem Velebitu. Ove godine, nakon dvije godine istraživanja na području Kalanjeve ruje s ponomor Pepelarica kao glavnim ciljem istraživanja, vratili smo se području istraživanja iz 2016. godine. Glavni cilj istraživanja prije ekspedicije bilo je sustavno rekognosciranje oko vrha Dokozinac (1498 nmv) te proširiti područje istraživanja na sjeverniji Maljević brijeg i južniji vrh Ljuljačka. Proučavajući topografske i geološke karte tog područja, dao se naslutiti speleološki potencijal terena te je bio cilj naših istraživanja još od ekspedicije 2015. godine, no tada nas je teren odveo u drugom smjeru. 2016.

godine u pripremnom terenu za ekspediciju, osam članova Kluba rekognosciralo je područje Smojverskih duliba, no bez rezultata. Imajući na umu da se to područje mora istražiti, ostavili smo to u planu za naredne godine, a najveće prepreke su nam predstavljali organizacijski problemi (pristup terenu i daljina izvora pitke vode). 2018. godine probijen je novi makadam, koji od Kugine kuće vodi u središte Smojverskih duliba te nam je to bio znak da se konačno možemo uhvatiti u koštac s istraživanjem Dokozinca i okolice.

Predakcije

Prvi teren, kojem je cilj bio prosekpcija terena i upoznavanje s novim područjem, odrađen je 20. i 21.

listopada 2018. godine. Utvrđeno je da je makadam prolazan za sva vozila te se krenulo s rekognosciranjem zapadnog dijela Smojverskih duliba. Pronađena su dva nova speleološka objekta, a još bitnije, pronadeno je i potencijalno novo mjesto za istraživački kamp. Riječ je o vrtači okružena prirodnim granicama te suhozidom od starih pastirskih puteva, smještena u boku livade, nedaleko planinarskog puta koji spaja Kuginu kuću s Premužičevom stazom, svega nekoliko minuta hoda od okretaljke u Smojverskim dulibama do koje se može doći autom. Sudionici ovog terena bili su Dino Dadić, Damir Janton i Teuta Vranješ.

Na sljedeći teren otišli smo po završetku zime na Velebitu, točnije od 19. do 21. travnja 2019. ,

a sudionici terena bili su Nikola Pletikosić i Damir Janton. Cilj istraživanja, u ovom slučaju rekognosciranja, bile su južna i zapadna padina Dokozinca te područje oko Bilog kuka, kuka koji se ističe podno Dokozinca, a okružuje ga izrazito okršen i nepristupačan teren. Tijekom vikenda pronađeno je pet novih speleoloških objekata te se konačno dobio dojam terena koji nas očekuje na samom Dokozincu. Pokazalo se je ova doba godine idealnim za rekognosciranje zbog dobre vidljivosti i manjka vegetacije. Nakon ovog vikenda imali smo spreman plan kako pregledati cijeli perspektivan teren oko Dokozinca, a to smo i učinili već desetak dana kasnije.

U periodu od 30. travnja do 3. svibnja 2019. čak 12 članova Kluba otišlo je na Velebit s ciljem daljnjeg rekognosciranja Dokozinca i okolice te početnih radova na mjestu kampa u Smojverskim dulibama. U ovih nekoliko dana nismo imali toliko sreće s vremenom tako da smo doživjeli i jaku kišu, i sunce, i tuču, izrazito jak i neugodan vjetar, no unatoč svemu,

rezultat nije manjkao. Od ta četiri dana na Velebitu, dva su protekla u rekognosciranju te je pronađeno čak 12 novih objekata. Osim Dokozinca, gdje je pronađeno najviše objekata, istraživanje se uspješno proširilo na Ljuljačku, Mlinište i Pogledalo. Sudionici ovog terena bili su Dino Dadić, Velimir Ivačić, Damir Janton, Lana Kekelj, Marko Kovačević, Roman Leopold, Mihael Nemečić, Ivor Perković, Natalija Sudar, Filip Šarc, Nina Trinajstić i Teuta Vranješ.

Posljednju višednevnu predepedicijsku akciju odradili smo od 19. do 25. lipnja 2019. Osim daljnjeg rekognosciranja, u planu je bilo i speleološko istraživanje nekih objekata istraživanih prijašnjih godina. Uz to, napravljen je velik dio posla oko radova u kampu, u smislu formiranja ložišta i klupa, prostora za kuhinju, oružarstvo i sl. Istražena je i nacrtana jama pored okretaljke u Smojverskim dulibama, koja će zbog svoje blizine kampu služiti kao hladnjak za hranu. Nastavilo se s istraživanjem jame u Vrbanskoj dulibi, gdje smo stali s istraživanjima još 2013.

godine. Na 58 metara dubine došlo se do stajaće vode te se u nju trebalo spustiti i vidjeti da li kanal nastavlja horizontalno. Nažalost, nakon zavoja iza sigovine zatvara se i jama. Nastavilo se i s istraživanjem u jami Obitl, objektu istraživanom na ekspediciji 2016. godine, gdje se stalo na 62 metra dubine i 123 metra poligonske duljine. U nekoliko navrata na predakciji istraženo je i topografski snimljeno 31 metar u dubinu te 172 metra u duljinu. Iza suženja između blokova pronađena je nova vertikala koja je dala novu dubinu jame od 93 metra, dok se tehničkim penjanjem na 50-tak metara dubine ušlo u prostrani uzlazni kanal kojim dominira visoki strop, izrazito kršljiva kosina te zasigani dijelovi kanala. Općenito, jamu Obitl, koja se nalazi na padinama Laktinog vrha, karakterizira veliki pukotinski ulaz te kršljiva 50-metarska ulazna vertikala. Nakon predakcije, duljina jame povećana je na 295 metara, a prilikom pripreme za raspripremanje uočen je još jedan upitnik koji je ostavljen za ekspediciju. Tijekom predakcije nacrtana je i špilja Stari

Rekognosciranje oko Bilog kuka | Foto: Damir Janton

Tablica istraženih objekata

#	Naziv objekta	Pločica	Dubina (m)	Duljina (tlocrtna/poligonska) (m)	Datum	Autor
1	Jama pored okretaljke u Smojverskim dulibama	SKOL 204	7,1	2,1/7,7	24.6.2019.	Janton D.
2	Špilja Stari medo	SKOL 203	0,5	6,8/6,9	22.6.2019.	Capjak J.
3	Špilja Gurtna	SKOL 221	9	23/36	7.8.2019.	Ris N.
4	Jama Marlena	SKOL 216	48,5	41,5/71	6.8.2019.	Perković I.
5	Malo razočaranje	SKOL 217	7,2	17,5/22	7.8.2019.	Perković I.
6	Ljepotica i zvijer	SKOL 222	58	133/186,5	9.8.2019.	Kovačević M.
7	Dokozinka 1	SKOL 205	79	52/121	4.8.2019.	Perković I.
8	Jama u Smojverskim dulibama	SKOL 212	19	14/27	6.8.2019.	Kamenski A.
9	Špilja Maljević	SKOL 194	2	7,0/7	4.8.2019.	Kamenski A.
10	Dokozinka 2	SKOL 206	38	64/84	5.8.2019.	Kamenski A.
11	Jama na Maljević brijegu	SKOL 224	5	9,0/12	8.8.2019.	Capjak J.
12	Jama Bili kuk 2	SKOL 219	12,5	11,0/18	6.8.2019.	Capjak J.
13	Jama Bili kuk 1	SKOL 220	6,5	10/15,5	6.8.2019.	Capjak J.
14	Pogledalo	SKOL 193	4	6	4.8.2019.	Rubić D.
15	Jama Pogledalce	SKOL 196	22	16,5/36	6.8.2019.	Poganj A.
16	Jama s torbom	SKOL 195	22	11,5/29	5.8.2019.	Penava Z.
17	Probavne tegobe opremača	SKOL 211	80	50/114	5.8.2019.	Kukuljan I.
18	Pijana bušilica	SKOL 214	24,5	11,5/28	5.8.2019.	Perković I.
19	Šogi i žohari	SKOL 215	3	24/31	6.8.2019.	Perković I.
20	Nova nada	SKOL 225	61	94/144	10. i 24.8.2019.	Capjak J., Penava Z., Šarc F.
21	Roger spreman	SKOL 213	34	83/141	7.-9.8.2019.	Ivačić V., Perković I., Sudar N.
22	Malinovka	SKOL 218	3,7	8,6/9,5	7.8.2019.	Trinajstić N.
23	Ljulja	SKOL 192	71,5	19,6/78,4	4.8.2019.	Trinajstić N., Šercar D.
24	Špilja pod Bilim kukom	SKOL 223	7	16/17	9.8.2019.	Vranješ T.
25	Jama Obitl	SKOL 126	93	207/330	22.-24.6.2019., 3.-5.8.2019.	Perković I., Vranješ T.

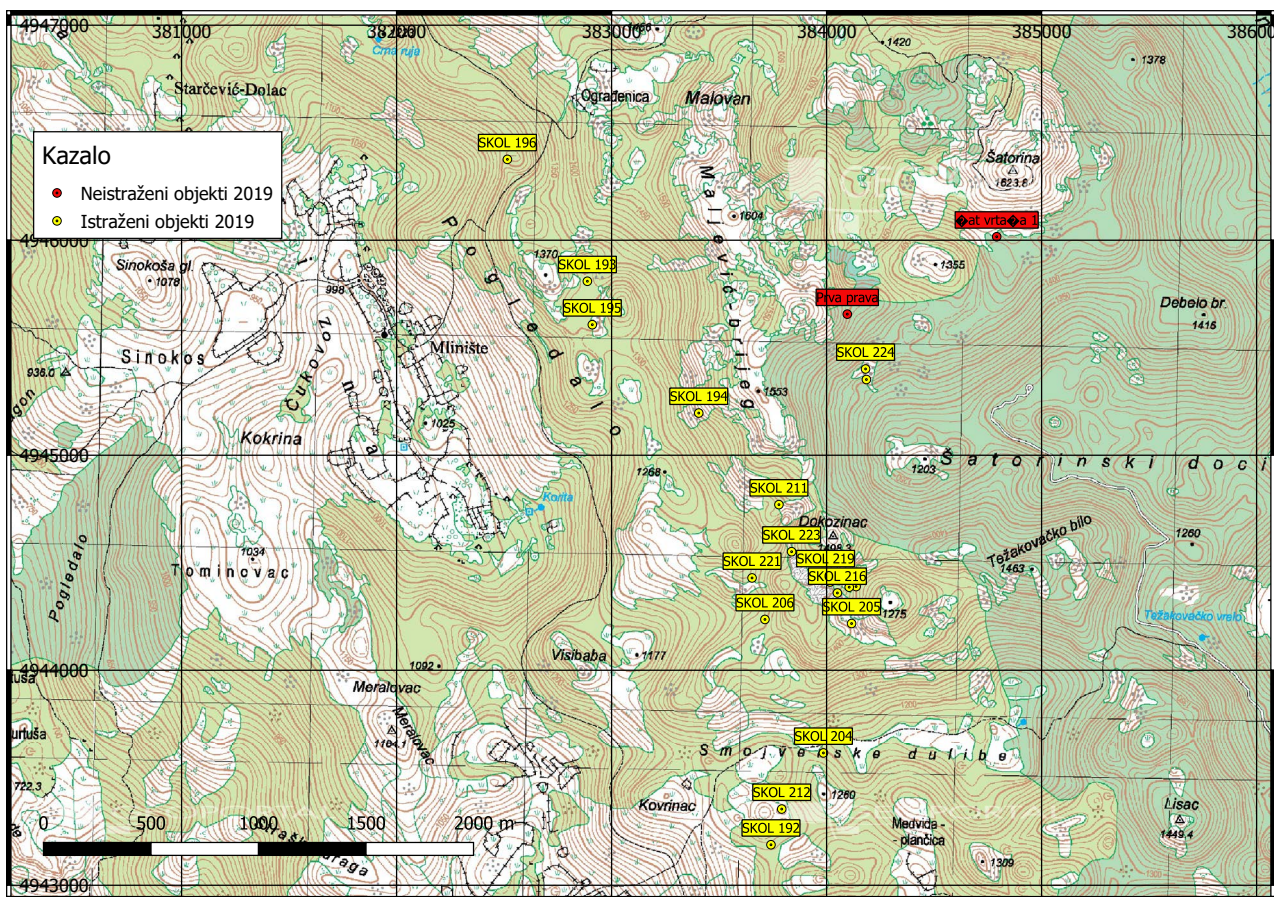
medo, u blizini jame Obitl. Na ovoj je predakciji sudjelovalo 12 članova kluba: Julija Capjak, Domenika Gugić, Velimir Ivačić, Damir Janton, Lana Kekelj, Marko Kovačević, Roman Leopold, Mihael Nemečić, Ivor Perković, Darko Rubić, Dora Šercar i Teuta Vranješ.

Ekspedicija

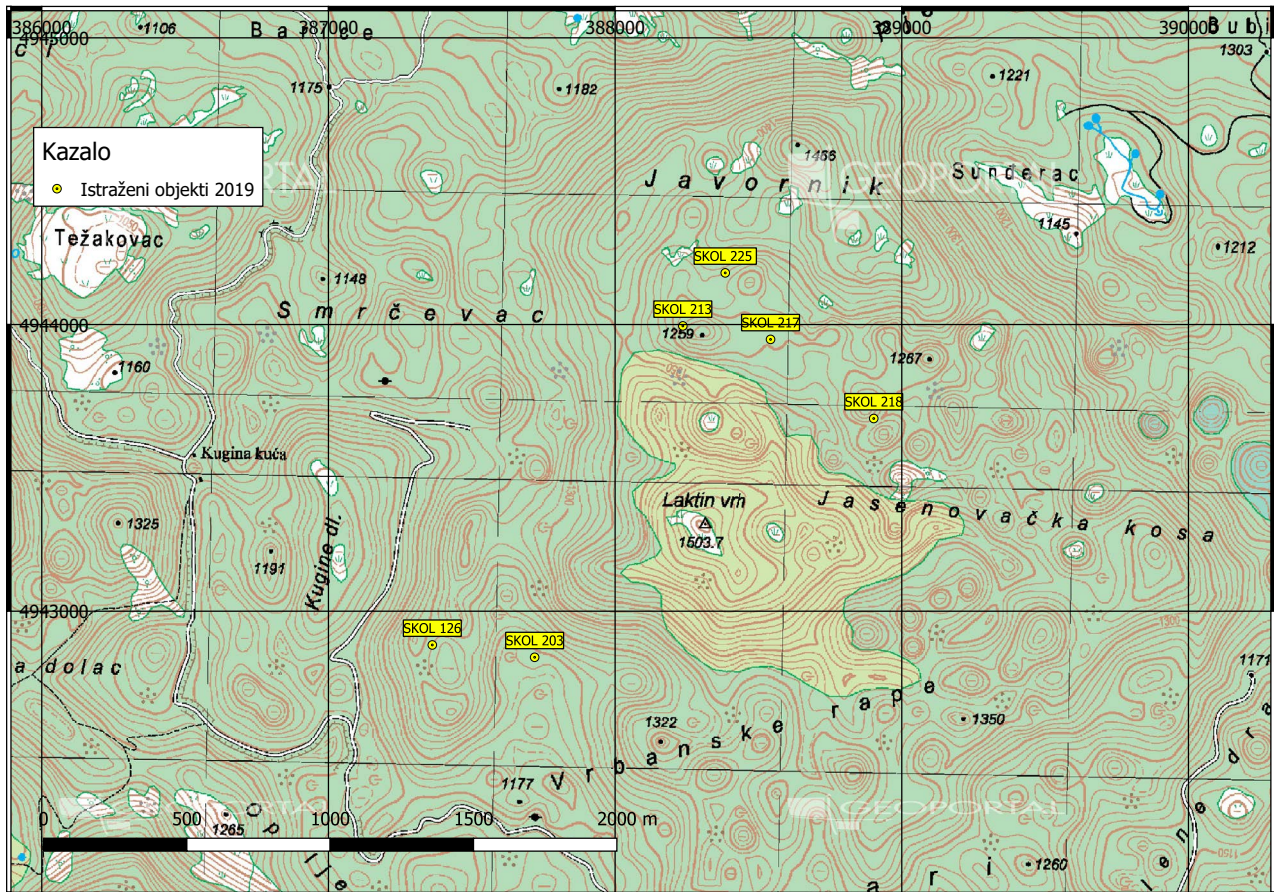
Ekspedicija je održana u periodu od 3. do 11. kolovoza 2019., a od samog početka zahtijevala dobru

logističku pripremu, zbog velikog broja ljudi i velikog područja koje se istraživalo. Već prvi vikend u kampu je bilo 38 ljudi te je dnevno čak sedam različitih ekipa radilo na terenu, podijeljeni u ekipe koje su išle u istraživanje speleoloških objekata i ekipe koje su išle u daljnje rekognosciranje. Tijekom ekspedicije, istraživanja su se proširila na Maljević brijeg te padine Šatorine, najvišeg vrha srednjeg Velebita visokog 1622 metra. Nastavilo se i s rekognosciranjem i istraživanjem objekata na Jasenovačkoj kosi, području koje

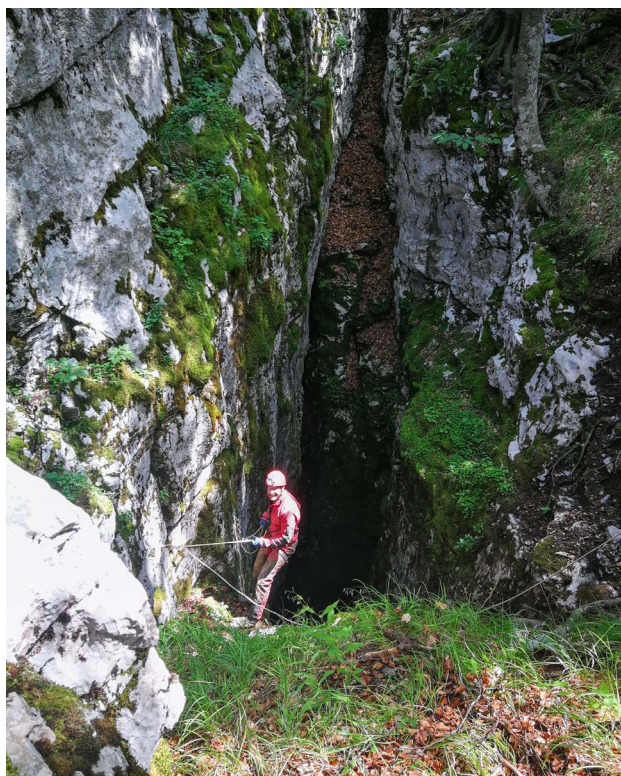
je istraživano tijekom ekspedicije 2016. godine. Osim istraživanja svih objekata pronađenih na predakciji i tijekom ekspedicije, završila su se i istraživanja u jami Obitl, crtanjem još jedne vertikale manjih dimenzija, a konačna dužina objekta dosegla 330 metara. Zatvoren je i upitnik u špilji u Štirovači, objektu istraživanom također tijekom ekspedicije 2016-te. Od novoistraženih objekata, valja izdvojiti jamu Probavne tegobe opremača (SKOL 211), koja je s 80 metara dubine najdublji istražen objekat na ekspediciji,

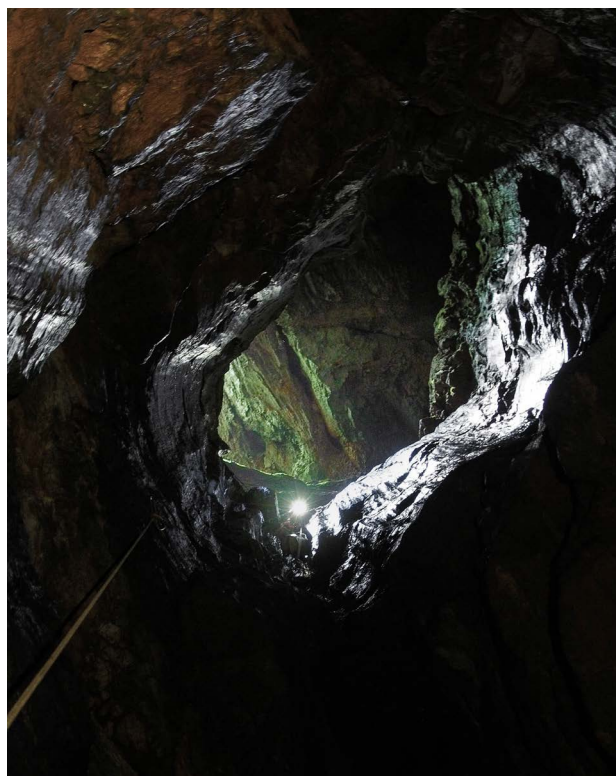
Karta 1 - Dokočin - Maljević brijeg - Šatorina

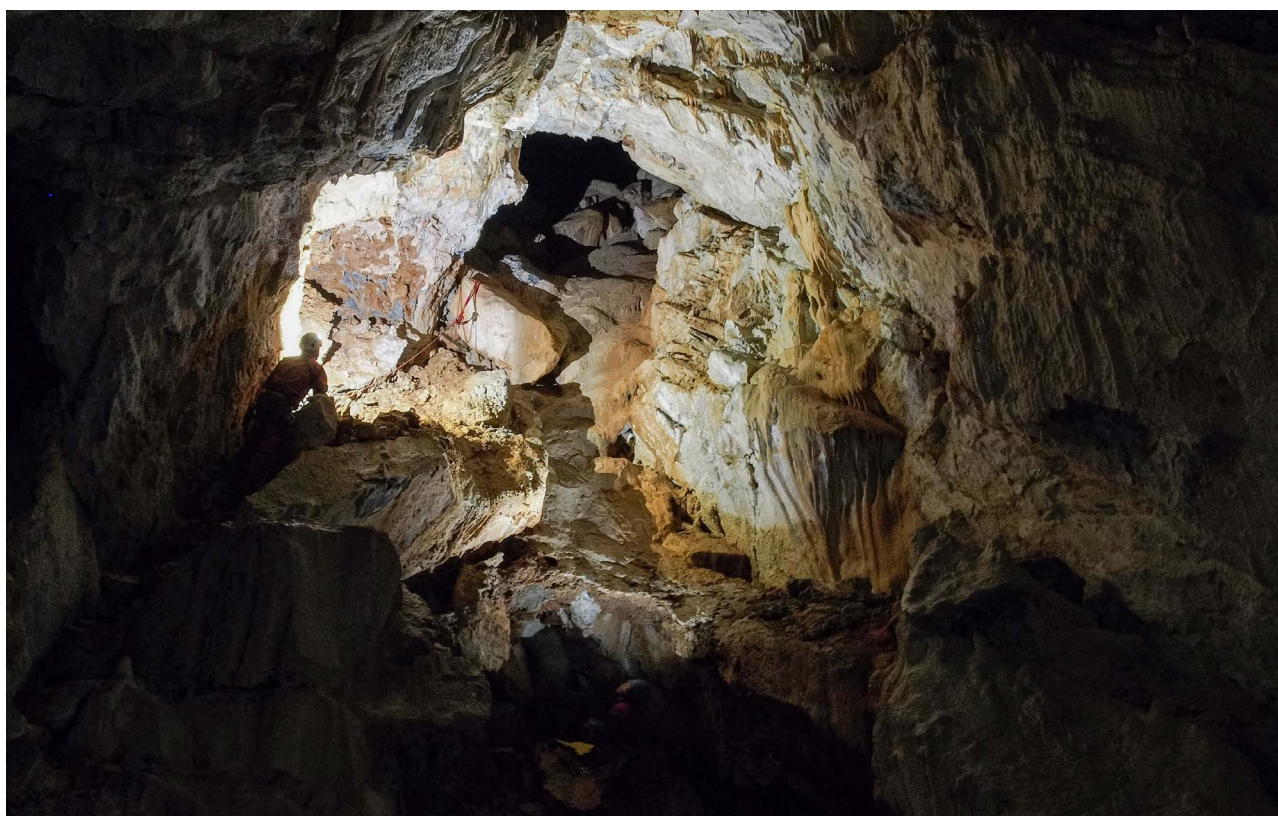
Karta 2 - Jasenovačka kosa - Laktin vrh

Ulaz u jamu Ljulja | Foto: Nina Trinajstić

Ulazna vertikala jame Obitl | Foto: Ivor Perković

Jama Obitl | Foto: Ivor Perković

a zanimljivost je da objekt ima čak 4 jamska ulaza na relativno maloj udaljenosti. Dokozinka 1 (SKOL 205) je jama dubine 79 metara i nalazi se na južnom grebenu Dokozinca. Za

ovaj smo objekt prije ekspedicije gajili nade da bi mogao biti i dublji zbog svog položaja i morfologije ulaza, no dno, koje ima dva kraka, završava zarušenjima. Zanimljivo je spomenuti i

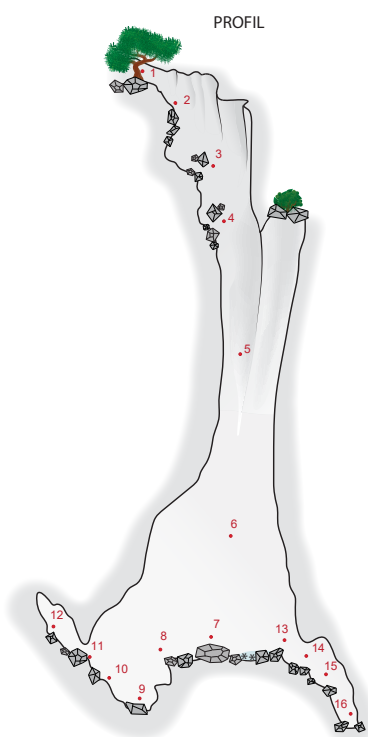
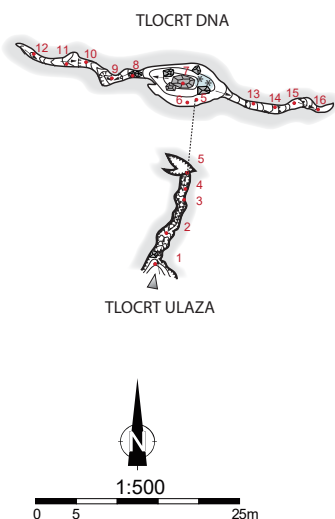
dva objekta na Jasenovačkoj kosi. Prvi od njih je Roger spreman (SKOL 213), objekt kojeg karakterizira cijeli splet manjih vertikala, penjeva i suženja. Drugi je jama Nova nada

DOKOZINKA 1

Dokozinac, Srednji Velebit

Broj Pločice: SKOL 205
Istraživali: SKOL, SOŽ
Datum istraživanja: 4.8.2019.
Mjerio: Roman Leopold
Topografski snimio: Ivor Perković
Nacrt uredio: Ivor Perković

Dubina: 79m
Duljina: Tlocrtna (52m); Poligonska (121m)

(SKOL 225), objekt s čijim se istraživanjem krenulo predzadnji dan ekspedicije i stalo se na upitniku, kojeg je peteročlana ekipa SKOL-a istražila do kraja i nacrtala dva tjedna nakon kraja ekspedicije. U Novoj nadi dosegla se dubina od 61 metar te dužina od 144 metra.

Sudionici

Na ekspediciji „Srednji Velebit 2019“ sudjelovalo je 39 članova 7 speleoloških udruga (Speleološki klub Ozren Lukić, Speleološki odsjek Željezničar – Zagreb, Hrvatsko biospeleološko društvo, Speleološka udruga Estavela, udruga Breganja, Speleološki klub Ursus spelaeus, Speleološko društvo Herceg – Mostar)

SK Ozren Lukić: Julija Capjak, Dino Dadić, Domenika Gugić, Velimir Ivačić, Damir Janton (voditelj ekspedicije), Ana Kamenski, Lana Kekelj, Ana Komerički, Marko Kovačević, Roman Leopold, Marko Ljubešić, Aleksandar Martini Mikloš, Zvonimir Penava, Ivor Perković, Ivan Perović, Nikola Pletikosić, Agata Poganj, Darko Rubić, Danijel Stanić, Natalija Sudar, Vedran Sudar, Filip Šarc, Dora Šercar, Nina Trijanstić, Teuta Vranješ

SO Željezničar: Kristijan Hmura, Tomislav Kurečić

HBSD: Marijan Marović

SU Estavela: Lovel Kukuljan, Ozren Milaković

Breganja: Filip Belak, Marija Čuček

SK Ursus spelaeus: Neven Ris

SD Herceg: Božidar Kordić, Žana Marijanović

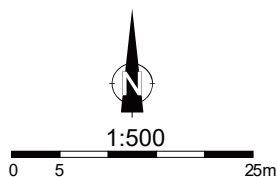
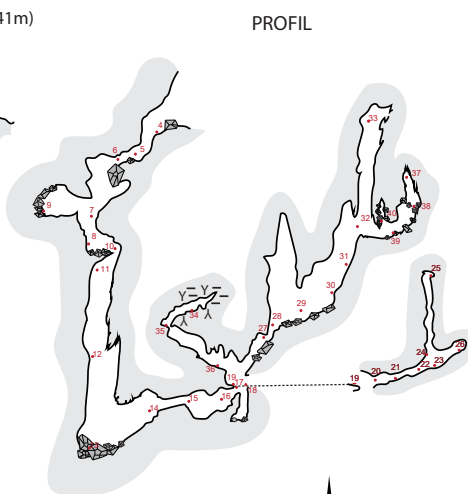
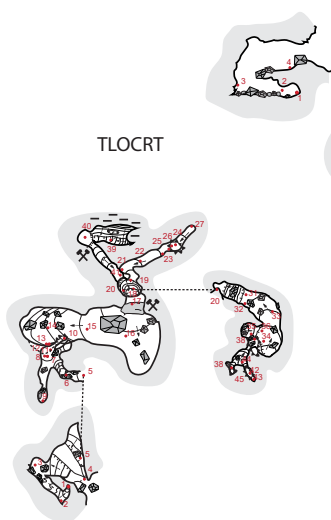
Gosti: Čedomir Brentin, Pavle Pletikosić, Ania Nicto, Gintare Tamasauskaite

ROGER SPREMAN

Jasenovačka Kosa, Srednji Velebit

Broj Pločice: SKOL 213
Istraživali: SKOL, HBSD, SDHM
Datum istraživanja: 7.8.–9.8.2019.
Mjerili: Božidar Kordić, Filip Šarc, Domenika Gugić, Marko Ljubešić
Topografski snimili: Velimir Ivačić, Natalija Sudar, Ivor Perković
Nacrt uredio: Ivor Perković

Dubina: 34m
Duljina: Tlocrtna (83m); Poligonska (141m)

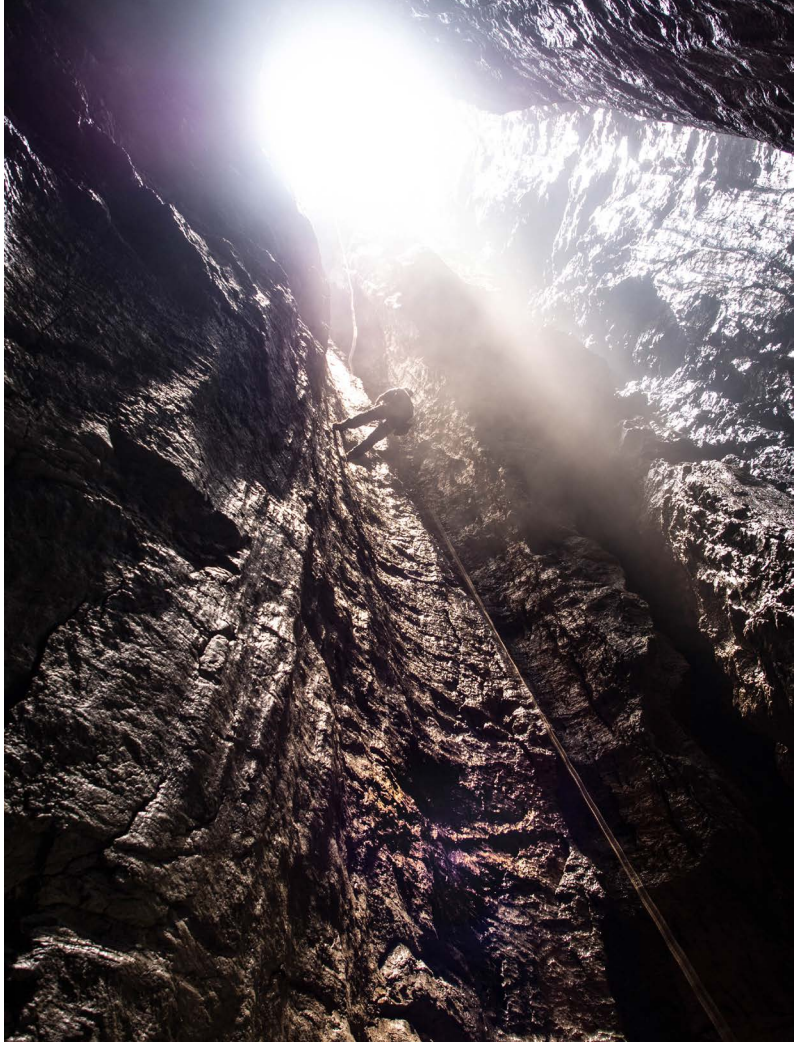

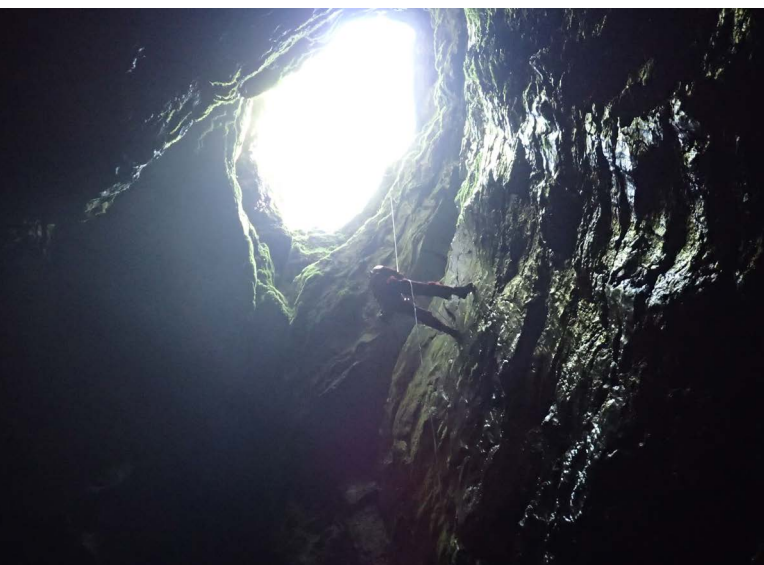
Detalj iz jame Roger spreman | Foto: Ivor Perković

Ekipa u Dokozinki 1 | Foto: Ivor Perković

Vertikala Dokozinke 1 | Foto: Ivor Perković

Dokozinka 2 | Foto: Damir Janton

Prikupljanje faune | Foto: Damir Janton

Rezultati

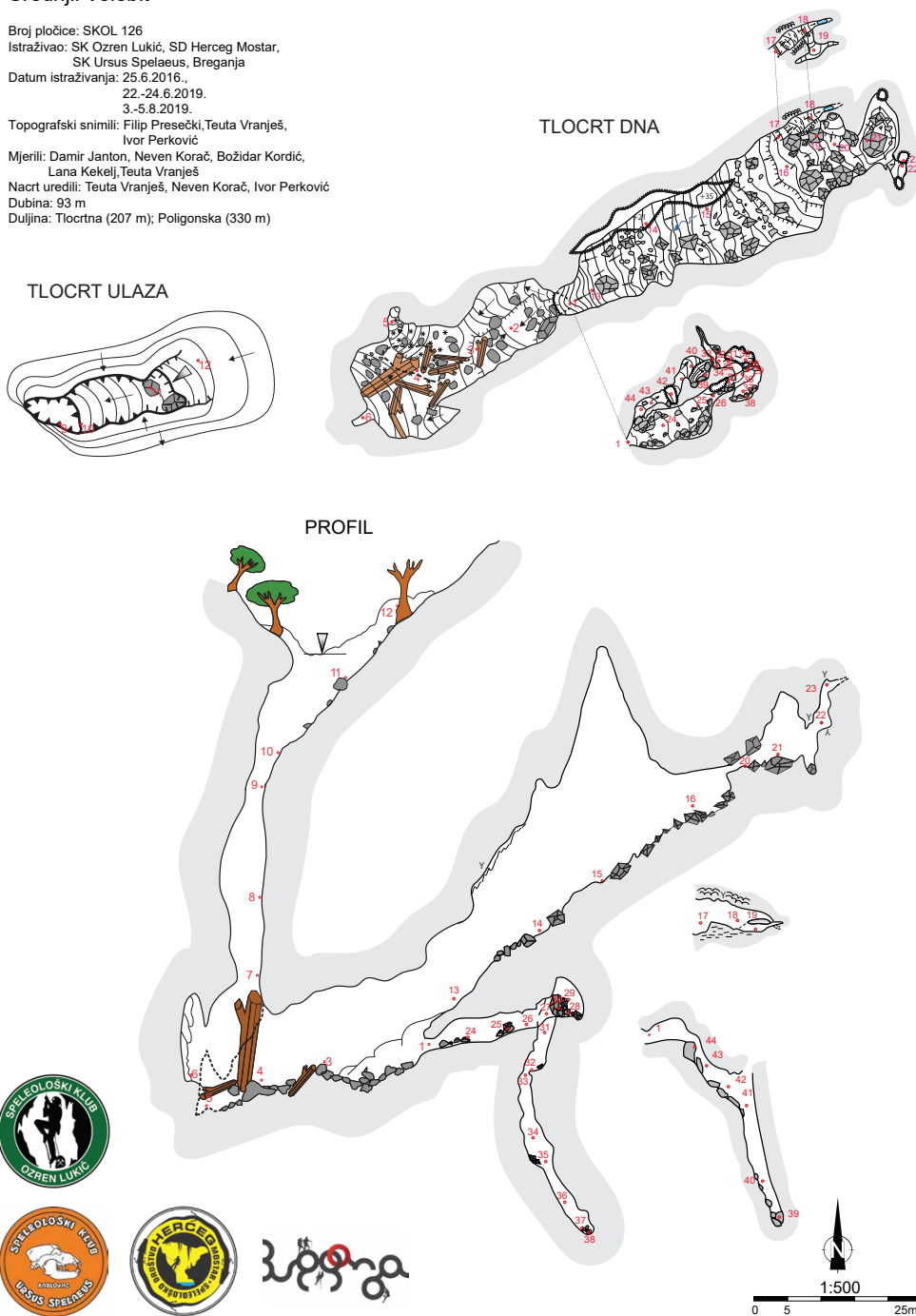
Tijekom speleološke ekspedicije „Srednji Velebit 2019“ istraživalo se u 24 speleološka objekta, od čega su 22 novoistražena i topografski snimljena. Uz speleološka, provedena su i biospeleološka te geološka istraživanja, a u nekoliko objekata i

fizikalna mjerenja. Ispunjen je glavni cilj ekspedicije, a to je detaljno istraživanje područja oko vrha Dokozinac, kojeg karakterizira izrazito okrušen teren, s težim pristupom do nekih objekata. Istraživalo se i na zapadnim i istočnim padinama Maljević brijega, koji ima perspektive i za daljnje rekognosciranje. Revitaliziralo

se i istraživanje Jasenovačke kose, gdje se nakon ekspedicije 2016. pronašlo još novih speleoloških objekata. Započelo se i s istraživanjem objekata na jugoistočnim padinama Šatorine. Zatvoreni su upitnici u objektima s prijašnjih ekspedicija, u špilji u Štirovači te jami Obitl, gdje se u 2019. godini istražilo novih 207

Jama Obitl, Laktin vrh Srednjoj Velebit

Broj pločice: SKOL 126
Istraživač: SK Ozren Lukić, SD Herceg Mostar,
SK Ursus Spelaeus, Breganja
Datum istraživanja: 25.6.2016.,
22.-24.6.2019.,
3.-5.8.2019.
Topografski snimili: Filip Presečki, Teuta Vranješ,
Ivor Perkočić
Mjerili: Damir Janton, Neven Korač, Božidar Kordić,
Lana Kekeč, Teuta Vranješ
Nacrt uredili: Teuta Vranješ, Neven Korač, Ivor Perkočić
Dubina: 93 m
Duljina: Tlocrtna (207 m); Poligonska (330 m)

metara. Valja napomenuti da nas je poslužilo jako dobro i stabilno vrijeme tijekom cijele ekspedicije, a najvećim rezultatom se može smatrati koordinirani rad velikog broja ljudi na terenu i u kampu. SKOL-u je ovo bila peta godina u nizu kako organizira ekspedicije na srednjem Velebitu te smo kroz taj period istraživali na

vrlo velikom i raznolikom području. Tijekom tih pet godina, četiri puta mijenjana je lokacija kampa, a u tom periodu je ukupno istraženo i topografski snimljeno 88 speleoloških objekata, od kojih su čak 84 novoistražena. SKOL ima u planu nastaviti sa sustavnim speleološkim istraživanjem srednjeg Velebita koji

sigurno skriva još mnogo speleološkog potencijala, a naznaka tome su i pronalasci novih i još neistraženih objekata na području Šatorine i sjevernije od nje.

Ljulja

Srednji Velebit, Dokožinac, Ljuljačka

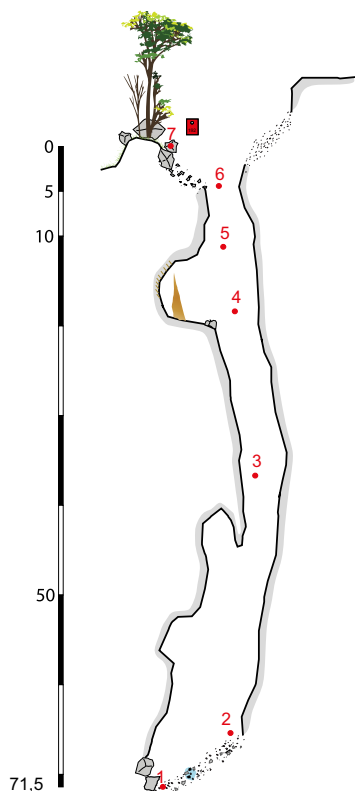
Broj pločice: SKOL 192
Istraživač: SK Ozren Lukić, SU "Estavela"
Datum istraživanja: 4.8.2019.

Topografski snimile: Nina Trinajstić, Dora Šercar
Mjerio: Ozren Milaković
Ekipa: Velimir Ivačić

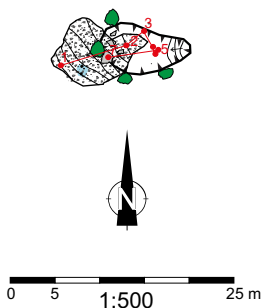
Dubina: 71,5 m
Duljina: Tlocrtna (19,6 m); Poligonska (78,4 m)

Profil

Tlocrt

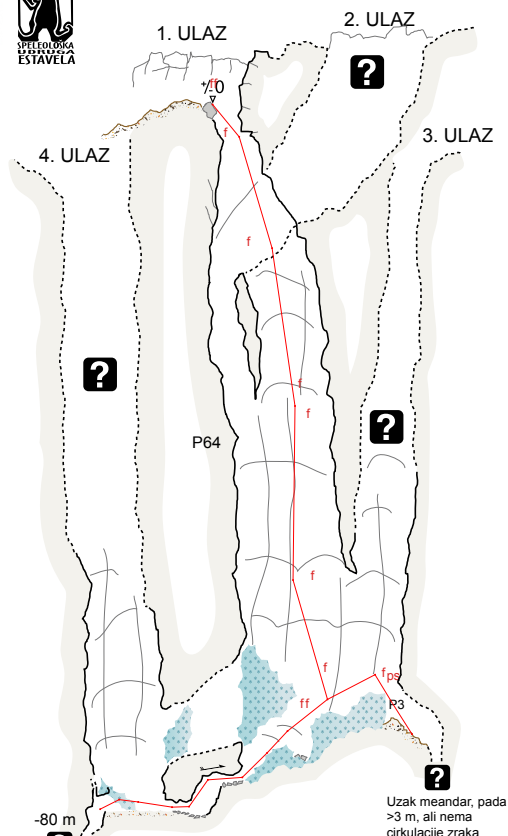
Probavne tegobe opremača

Dokožinac, Srednji Velebit

Broj pločice: SKOL 211
Datum istraživanja: 05.08.2019.

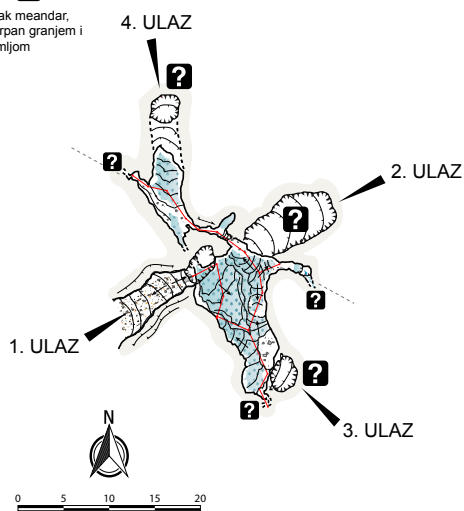
Istraživali: SK Ozren Lukić, SU Estavela
Topo. snimio: Lovel Kukuljan
Mjerila: Julija Capjak
Ekipa: Dino Dadić, Marko Lubešić
Nacrt uredio: Lovel Kukuljan

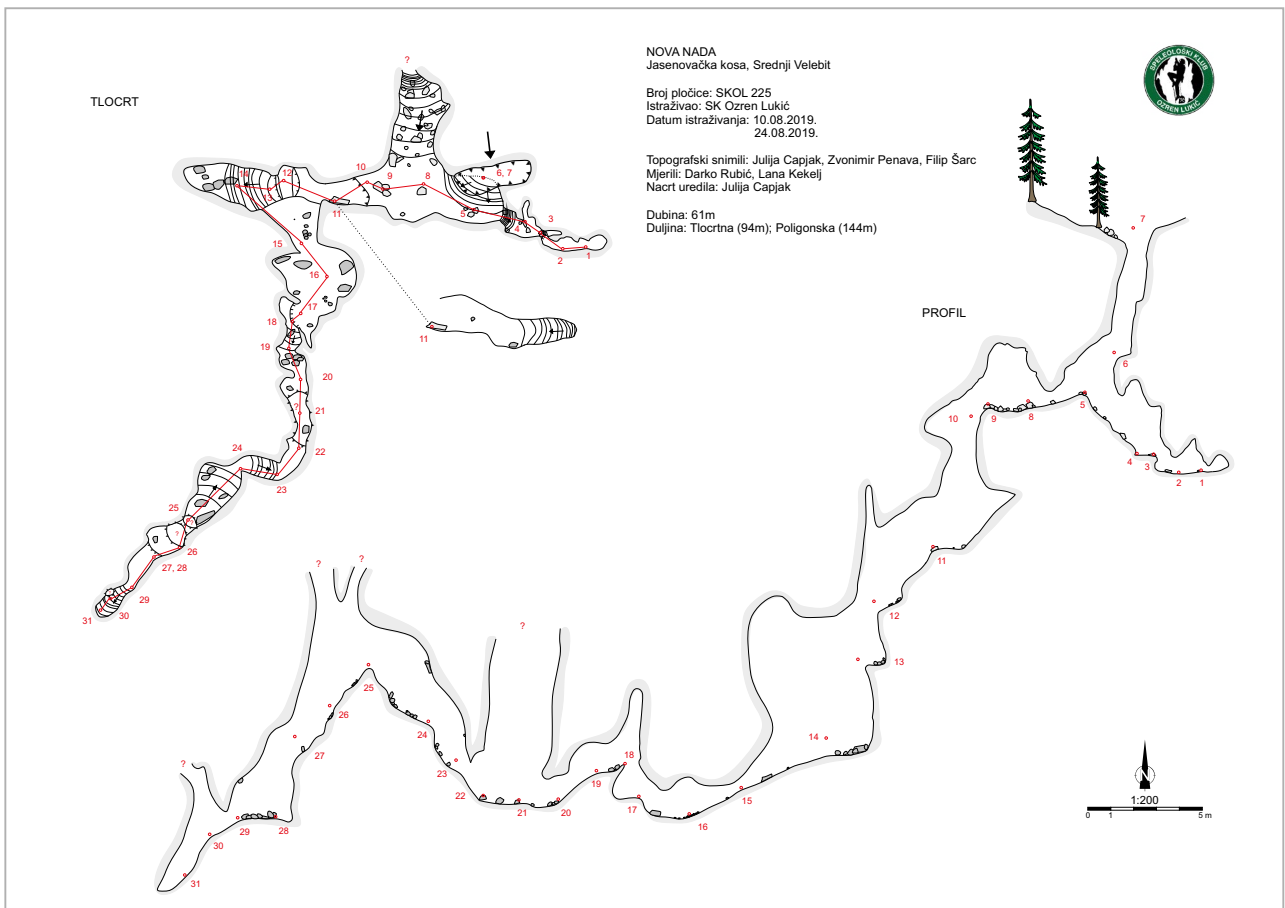
Dubina/visinska razlika: 80 m
Tlocrtna duljina: 50 m
Stvama duljina: 114 m
Mjerilo: 1:500

Uzak meandar, zalupan granjem i zemljom

Uzak meandar, pada >3 m, ali nema cirkulacije zraka

Članovi ekspedicije | Foto: Ivor Perković

Zahvale

Kao i svake godine, moramo se zahvaliti našim donatorima, pokroviteljima i sponzorima, koji su nam olakšali organizaciju i provedbu ekspedicije: Komisija za speleologiju HPS-a, Rudarsko-geološko-naftnom fakultetu u Zagrebu, jami Baredine, inicijativi Čisto podzemlje i Zagrebačkoj pivovari.

Literatura

- Janton D. 2016; Speleološka ekspedicija 'Srednji Velebit 2016'; Subterranea Croatica, Vol.14, No.21, 29-37
- Sorkač B., Nikler L., Velić I. i Mamužić P., 1967. : OGK SFRJ 1:100 000, list Gospić L33-127, institut geoloških istraživanja Zagreb, (1963-1967), Savezni geološki zavod, Beograd
- Sokač B., Ščavničar B., Velić I., 1967. OGK SFRJ 1:100 000, tumač za list Gospić, L33-127, Zagreb, Institut za geološka istraživanja Zagreb, Savezni geološki zavod, Beograd
- Janton D. 2019; Speleološka ekspedicija 'Srednji Velebit 2019'; www.skol.hr, (27.8.2019.)
- www.kramarusa.wordpress.com
- Terenski dnevnik speleološke ekspedicije Srednji Velebit 2019.

Speleological expedition Srednji Velebit 2019

Caving Club Ozren Lukić organized a Speleological expedition Srednji Velebit 2019 from 3rd – 11th August 2019. This year the camp was located in Smojverske dulibe, beneath southern slopes of peak Dokožinac. The peak Dokožinac itself was the main area of research, and it is characterized by distinctly karstified terrain with a difficult approach to the caves. Besides Dokožinac, research was made around Maljević brijeg, Šatorina and Jasenovačka kosa, the area where the research ended during the expedition in 2016. This year 39 people from 7 caving associations (SK Ozren Lukić, SO Željezničar, SU Estavela, Breganja, SK Ursus spelaeus, HBSD, SD Herceg-Mostar) participated in the expedition. The expedition leader was Damir Janton. During the expedition 24 caves were explored, of which 22 were newly found. Most prominent results are the finish of the research in pit Obitl, which is now 93 m deep and 330 m long. The pit Probavne tegobe opremača is the deepest newly explored cave with 80 m of depth and total of four entrances. Biospeleological and geological research was conducted along with spelological research, and in a few caves some physical measurements were taken. This is the fifth year that Caving Club Ozren Lukić is exploring Srednji Velebit, and in the five years a total of 88 cave were explored. For the successful organisation and implementation of the expedition we thank our donators, patrons and sponsors: The Speleological Commission of the Croatian Mountaineering Association, Faculty of Mining, Geology and Petroleum Engineering, initiative Clean underground, Jama-Grotta Baredine, Zagreb Brewery.